

1 חוק סוכני המכס, התשכ"ה-1964

פרק ראשון: פרשנות

1. הגדרות

(תיקון התשנ"ה)

בחוק זה -

"סוכן-מכס" - אדם העושה פעולת-מכס בשביל זולתו דרך שירות לכל, והוא רשום בפנקס סוכני המכס לפי חוק זה; "פעולת מכס" - כל עשייה למען הזולת כלפי רשויות המכס בקשר ליבוא, ליצוא או למעבר טובין, ששר האוצר קבע אותה בצו;

"בעל השכלה תיכונית" - מי שהוא בעל תעודה המזכה את בעליה להתקבל למוסד שהוכר כמוסד להשכלה גבוהה, לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;

"הועדה" - הועדה המייעצת שנתמנתה לפי סעיף 2;

"פקיד רשוי" - מי שנתמנה לפי סעיף 16;

"המנהל" - מנהל המכס ומס ערך מוסף. יתר המונחים - כמשמעותם בפקודת המכס, אלא ש"בעל" לענין טובין - לרבות אדם הפועל כסוכנו, אך למעט סוכן-מכס שאין לו טובת-הנאה בטובין.

פרק שני: רישום סוכני-מכס

2. ועדה מייעצת

(תיקון התשנ"ה)

(א) המנהל ימנה ועדה מייעצת בת שבעה חברים, לענין חוק זה, ויקבע את דרך פעולתה.

(ב) הועדה תקבע את סדרי דיוניה ככל שלא קבעם המנהל.

(ג) חברי הועדה יהיו -

- (1) המשנה למנהל או סגן המנהל שמינה המנהל, אשר יכהן כיושב ראש הועדה;
- (2) שלושה נציגים של סוכני המכס, שמינה המנהל בהתייעצות עם הגופים המייצגים סוכני מכס;
- (3) עובד משרד התחבורה שהציע המנהל הכללי של משרד התחבורה;
- (4) נציג איגוד לשכות המסחר בישראל;
- (5) נציג התאחדות התעשיינים בישראל.

3. איסור לפעול ללא רישום

(תיקון התשנ"ה)

(א) לא יפעל אדם כסוכן-מכס, לא יפרסם ולא יציג עצמו ולא יתחזה כסוכן-מכס, אלא אם הוא רשום בפנקס סוכני המכס לפי חוק זה, ולא יעסוק בסוכנות-מכס אלא בהתאם לאמור ברישום.

(ב) (בטל).

(ג) הוראות חוק זה אינן באות לפגוע בזכותו -

- (1) של עורך-דין לעסוק בכל פעולה מהפעולות המנויות בסעיף 20 לחוק לשכת עורכי-הדין, התשכ"א-1961;
- (2) של בעל-רשיון למחסן-רשוי כללי כמשמעותו בסעיף 69 לפקודת המכס - לטפל בהחסנת טובין;
- (3) של אדם שעיסוקו ניהול משא-ומתן עם רשות המכס בקשר עם כניסתן והפלגתן של אניות - לנהל משא-ומתן כאמור.

3.א. ייחוד פעולות מכס

(תיקון התשנ"ה)

- (א) לא יעשה אדם פעולות מכס אלא אם כן הוא סוכן מכס או פקיד רשוי; סוכן מכס שהוא תאגיד לא יעשה פעולות מכס אלא באמצעות יחיד שהוא סוכן מכס או פקיד רשוי מטעמו.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חתימה על רשימונים לענין סעיף 25 לפקודת המכס תיעשה בידי סוכן מכס בלבד, אולם -

- (1) פקיד רשוי יהא רשאי לחתום על רשימונים אם הוא בעל ותק של 5 שנים לפחות;
- (2) המנהל רשאי, בניסבות מיוחדות ולתקופה שלא תעלה על 90 ימים, לאשר לפקיד רשוי שלא עומד בתנאי פסקה (1), לחתום על רשימונים ובלבד שהוא מועסק על ידי סוכן מכס או מועסק בתאגיד שהוא סוכן מכס, והוא בעל זכות חתימה המחייבת את התאגיד.

3.ב. בקשה לרישום סוכן מכס

(תיקון התשנ"ה)

מי שנתקיימו בו הוראות סעיף 4 רשאי להגיש בקשה להירשם כסוכן מכס; הבקשה תוגש על גבי טופס שקבע המנהל.

4. תנאים לרישום סוכן מכס

(תיקונים: התשנ"ה, התשס"ב)

- (א) יחיד יהא כשיר להירשם כסוכן מכס אם נתקיימו בו כל אלה:
- (1) הוא תושב ישראל;
- (2) הוא בגיר;
- (3) הוא בעל השכלה תיכונית;
- (4) הוא עבר תקופת התמחות של שנתיים לפחות, כפי שנקבע בתקנות, אצל סוכן מכס בעל ותק של חמש שנים לפחות, שנתקיימו בו התנאים שנקבעו בתקנות;
- (5) הוא עמד בבחינות שקבע המנהל, בנושאים שקבע בהתייעצות עם הועדה ואשר פורסמו ברשומות.
- (ב) המנהל רשאי לקבוע ליחיד שהגיש לו בקשה לכך, תקופת התמחות קצרה מהמפורט בסעיף קטן (א)(4) או לפטור אותו מחובת התמחות, אם מצא כי לאותו יחיד נסיון מספיק בפעולות מכס.
- (ג) אלה ייראו כמי שנתקיימו לגביהם הוראות סעיף קטן (א)(4) ו-(5):
- (1) מי שסיים קורס מעריכים באגף המכס ומע"מ (להלן - האגף), שהמנהל ונציב שירות המדינה אישרו את תכנית הלימודים בו, קיבל תעודת מעריך, ועבד כמעריך באגף במשך עשר שנים לפחות;
- (2) מי שכיהן במשרת גובה מכס באגף במשך 5 שנים לפחות;
- ובלבד שהגישו בקשה להירשם כסוכני מכס, לא לפני תום שנה ולא לאחר שנתיים, מיום שחדלו לעבוד באגף.
- (ד) לא יירשם יחיד כסוכן מכס אם נתקיים בו אחד מאלה:
- (1) הוא הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון;

(2) הוא נפסל לשירות המדינה או פוטר מן המשטרה או גורש מצבא הגנה לישראל על פי פסק דין סופי של בית דין מוסמך.

5. כשירות תאגיד להירשם בפנקס

(תיקון התשנ"ה)

תאגיד יהא כשיר לרישום כסוכן-מכס אם נתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא רשום בישראל;
- (2) הוא רשאי במסגרת הפעולות או המטרות שנקבעו לו, לבצע פעולות-מכס;
- (3) יש בו לפחות מנהל פעיל אחד או פקיד אחד שהוא אחראי לפעולות-מכס או שותף אחד, לפי המקרה, שהוא סוכן-מכס ובלבד שסוכן מכס כאמור לא יבצע פעולת מכס בתאגיד נוסף או כסוכן מכס עצמאי.

6. פנקס סוכני המכס

(תיקון התשנ"ה)

- (א) המנהל ינהל פנקס שבו ירשום כסוכן מכס את מי שהתקיימו בו הוראות סעיף 4 (להלן - הפנקס), ויתן למי שרשום בו תעודה שהוא סוכן מכס.
- (ב) מי שרשום בפנקס, רשאי לשמש סוכן מכס מיום רישומו ועד יום 31 בדצמבר של כל שנה ובלבד ששילם את אגרת הרישום לאותה שנה לפי הוראות סעיף 31.

7. סמכות המנהל לרישום

המנהל רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה, לרשום בפנקס אדם כסוכן-מכס כללי, או כסוכן-מכס מוגבל לסוגי עיסקאות פלוניום או למקומות פלוניום.

-8

.10

(בטלים).

פרק שלישי: מחיקת רישום ואמצעי-משמעת

11. מחיקת רישום

(תיקון התשנ"ה)

(א) רישומו של סוכן-מכס יימחק, אם נתקיים בו אחד מאלה:

- (1) חדל להיות תושב ישראל;
 - (2) חדל לקיים אחד התנאים המנויים בסעיף 5, אלא שבגלל אי-קיום תנאי שבסעיף 5(3) לא יימחק רישומו של תאגיד כסוכן-מכס אם חזר וקיים את התנאי תוך 60 יום מיום שחדל לקיימו;
 - (3) הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון.
- (ב) המנהל רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה, למחוק רישומו של סוכן-מכס, אם היה לו יסוד סביר להניח שנתקיים בו אחד מאלה:
- (1) שנתיים רצופות, ובלי סיבה סבירה לכך, לא עסק באופן פעיל כסוכן מכס או לא ביצע פעולות מכס

במסגרת תאגיד סוכן מכס שבו הועסק, וזאת אף אם הוסיף לשלם אגרה כאמור בסעיף 31;

(2) אינו ראוי לשמש כסוכן-מכס;

(3) הפר הוראה מהוראות חוק זה.

(ג) מחיקת רישומו של סוכן-מכס מן הפנקס, יכול שתהא לצמיתות, או לתקופה מסויימת שבסופה יהא האדם רשאי לבקש חידוש רישומו, או לתקופה מסויימת שבסופה יחודש רישומו מאליו.
(ד) נמחק רישומו של סוכן-מכס, יפורסם הדבר בדרך שנקבעה.

12. אזהרה ונזיפה

(א) היה למנהל יסוד סביר להניח שסוכן-מכס הפר הוראה מהוראות חוק זה, רשאי הוא, במקום למחוק רישומו, להזהירו או לנזוף בו.

(ב) רשאי המנהל לפרסם אזהרה או נזיפה כאמור בסעיף-קטן (א), אך לא יעשה כן כל עוד לא חלפה תקופת הערר שנקבעה בחוק זה, ואם הוגש הערר - כל עוד לא נסתיים הדיון בו; הפרסום לא יכיל שמו של האדם שניתנה לו האזהרה או הנזיפה.

13. איסור פעולות לשעה

(תיקון התשנ"ה)

היה למנהל יסוד סביר להניח כי נתקיימו נסיבות המחייבות או מרשות מחיקת רישומו של אדם מן הפנקס, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם הועדה, לאסור עליו לפעול כסוכן-מכס עד שיתברר קיומן של הנסיבות, ובלבד שאיסור כאמור לא יארך משלושה חדשים, ואם התחילה חקירת משטרה או חקירת רשויות המס בענין זה - עד גמר החקירה וההליכים המשפטיים שבעקבותיה. לענין זה, "רשויות המס" - אגף המכס ומע"מ או אגף מס הכנסה ומס רכוש.

14. סייגים

(א) לא ישתמש המנהל בסמכות מן הסמכויות שהוענקו לו בפרק זה אלא לאחר שנתן לסוכן המכס הזדמנות נאותה להשמיע בפניו טענותיו.

(ב) הוגשה תביעה פלילית נגד סוכן-מכס, לא ישתמש המנהל בסמכותו למחוק רישומו או ליתן לו אזהרה או נזיפה בשל העבירה שהואשם בה, לפני גמר ההליכים המשפטיים.

15. תאגיד שרישומו נמחק

תאגיד שנמחק רישומו כסוכן-מכס חייב, תוך שלושה חדשים מיום שנמחק, לשנות שמו באופן שלא יכיל עוד את המלים "סוכן-מכס", "עמיל-מכס" או מלים אחרות שיש בהן לרמז שהוא עושה פעולות-מכס.

פרק רביעי: פקידים רשויים

16. פקיד רשוי

(א) סוכן-מכס וכן בעל-טובין רשאים, באישור גובה המכס, למנות בכתב אדם המועסק על ידיהם בלבד, לעשות פעולות-מכס מטעמם (בחוק זה - פקיד-רשוי); גובה המכס רשאי, אם ראה טעם מיוחד לכך, ובהסכמת המנהל, לאשר מינוי אדם אחד על ידי כמה סוכני-מכס או כמה בעלי-טובין, אם אלה הסכימו לכך.

(ב) לא יפעל אדם כפקיד-רשוי, לא יפרסם ולא יציג עצמו ולא יתחזה כפקיד-רשוי, אלא אם נתמנה לכך ואושר כאמור בסעיף-קטן (א), ולא יעשה פעולות-מכס מטעם אדם זולת ממנהו.

17. כשירות של פקיד רשוי

(תיקון התשנ"ה)

(א) אדם יהא כשיר להתמנות פקיד-רשוי אם נתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא תושב ישראל;

(2) מלאו לו 18 שנה;

(3) הוא בעל תעודה המעידה כי סיים בהצלחה 10 שנות לימוד בבית ספר שהוכר על ידי משרד החינוך והתרבות או שהוא בעל השכלה שלדעת המנהל היא שוות ערך ל-10 שנות לימוד;

(4) עמד בבחינה שקבע המנהל, בנושאים שקבע בהתייעצות עם הועדה ואשר פורסמו ברשומות, ועבר תקופת התמחות של שנה אחת לפחות, בפעולות מכס, כפי שנקבע בתקנות;

(5) (נמחקה).

(ב) גובה המכס רשאי לאשר מינויו של אדם כפקיד-רשוי לשעה אף אם עדיין לא עמד בבחינה כאמור בסעיף-קטן (א)(4); תקפו של אישור כאמור יפקע בתום שנה.

(ג) המנהל רשאי לקבוע ליחיד שהגיש לו בקשה לכך, תקופת התמחות קצרה מהמפורט בסעיף קטן (א)(4) או לפטור אותו מחובת התמחות, אם מצא כי לאותו יחיד נסיון מספיק בפעולות מכס.

18. החלת הוראות על פקיד רשוי

(תיקון התשנ"ה)

הוראות סעיפים 4(ג) ו-11(ד), 11(א) ו-12(ב), 12 ו-14 יחולו גם על פקיד רשוי, בשינויים המחוייבים.

19. הודעה על הפסקת העסקה

(תיקון התשנ"ה)

הופסקה העסקתו של פקיד רשוי, יודיע על כך מיד סוכן המכס או בעל הטובין, לפי הענין, לגובה המכס שאישר את העסקתו.

פרק חמישי: חובותיו של סוכן-מכס

20. מהימנות ויושר

סוכן-מכס יפעל בפעולות-מכס במהימנות, בנאמנות וביושר הן כלפי רשות המכס והן כלפי לקוחותיו, וכן ינקוט אמצעים סבירים כדי להבטיח התנהגותם המהימנה, הנאמנה והישרה של פקידיו הרשויים, או של תאגיד-סוכן-מכס שבהנהלתו או שהוא פקיד אחראי לפעולות-מכס או שותף בו, כדי לסייע לרשות המכס במילוי תפקידיה על פי כל דין.

21. ניהול רשומות

סוכן-מכס ינהל רשומות ופנקסים, כפי שנקבע בתקנות, לענין פעולות-מכס וישמור אותם עד תום שבע שנים לפחות מיום שנסתיים טיפולו בפעולה שנרשמה.

22. אחריות סוכן מכס

(תיקון התשנ"ה)

(א) מבלי לגרוע מאחריותו של בעל הטובין, סוכן מכס חייב לבצע לגבי הטובין את כל הפעולות החלות על פי כל דין על מי שייפה את כוחו לגביהן.

(ב) סוכן מכס ישא באחריות אישית לתשלום כל המסים המוטלים על יבוא ויצוא טובין אם הוכח, להנחת דעתו של המנהל, כי

סוכן המכס סייע לאחר להשתמט מתשלום מסים כאמור.
(ג) סמכות המנהל לפי סעיף קטן (ב) אינה ניתנת להאצלה.
(ד) הוגש ערעור על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (ב), רשאי סוכן המכס שלא לשלם את הסכום שהוטל עליו עד למתן פסק דין סופי בערעור.

פרק ששי: עררים ²

23.

(בוטל).

24.

(בוטל).

פרק ששי:1: משלחים בינלאומיים

24א. הגדרות

(תיקון התשנ"ה)

בפרק זה, "משלח בינלאומי" - מי שעיסוקו, כולו או חלקו, במשלוח מטענים מחוץ לישראל לישראל, ומישראל לחוץ לארץ.

24ב. החלת הוראות על משלח בינלאומי

(תיקון התשנ"ה)

(א) על משלח בינלאומי יחולו הוראות חוק זה בשינויים המחוייבים, למעט הוראות סעיפים 3א, 4(א)(4), 4(ב) ו-16(ג), עד 19 ו-33.

(ב) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), לענין פרק זה, בכל מקום בחוק זה שבו נאמר "סוכן מכס", יראו כאילו נאמר "משלח בינלאומי", ובכל מקום שבו נאמר "פעולת מכס", יראו כאילו נאמר "פעולת שילוח בינלאומי".

פרק שביעי: שונות

25. מסירת ידיעות ומסמכים

(א) המנהל או מי שהוסמך לכך על ידיו בכתב רשאי לדרוש מסוכן-מכס או מאדם העובד בשירותו או מפקיד-רשוי או מבעל הטובין שהרשה את סוכן המכס או את הפקיד, כי ימסור לו או לשליחיו ידיעות, דוגמאות, רשומות, פנקסים ושאר מסמכים שיש בהם, לדעתו, כדי להקל על רשות המכס בביצוע תפקידיה על פי כל דין.

(ב) נמסרו דוגמאות שיש להן ערך מסחרי או מסמכים מקוריים, יוחזרו למי שמסרם, לפי בקשתו, אם לא התחילו, תוך שלושה חדשים ממועד מסירתם, הליכים משפטיים שמסמכים או דוגמאות אלה דרושים בהם לראיה.

(ג) מסמכים שנמסרו לפי סעיף זה, רשאי מוסרם לעשות העתקים מהם.

26. סמכות חקירה

לענין חוק זה יהיו למנהל כל הסמכויות שניתן להעניק לוועדת-חקירה על פי סעיף 5 לפקודת ועדות-חקירה, למעט הסמכויות לפי הפיסקאות (ז) ו-(ח).

(תיקון התשנ"ה)

(א) העושה אחד מאלה, דינו - מאסר שנה:

- (1) מוסר מסמך או ידיעה, לא נכונים או לא מדוייקים לפי חוק זה, ללא הסבר סביר;
 - (2) נמנע ללא הסבר סביר מלמסור ידיעה, מסמך או דבר שהוא חייב במסירתם לפי חוק זה, או שנדרש למסרם;
 - (3) עובר על הוראות סעיף 3 או סעיף 16(ב) או על איסור לפי סעיף 13.
- (ב) המפר הוראה מהוראות חוק זה ולא נקבע להפרה עונש, או המפר הוראה בתקנות על פיו כשנאמר בתקנות שההפרה היא עבירה, דינו - מאסר שלושה חודשים.

28. אחריותם של מנהלים ופקידים

נעברה עבירה לפי חוק זה על ידי תאגיד, יאשם בה גם כל מנהל, שותף, מנהל-חשבונות או פקיד אחראי אחר של אותו תאגיד, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח קיום הוראות חוק זה.

29. אחריותם של סוכני מכס למעשי פקידיהם

נעברה עבירה לפי חוק זה על ידי פקיד-רשוי יאשם בה גם מי שמינהו כפקיד-רשוי, זולת אם הוכיח שנקט כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח קיום הוראות חוק זה, והפקיד עשה את המעשה שלא ברשותו או שלא בידיעתו.

29א. אחריות של מרשה

(תיקון התשנ"ה)

עבר סוכן מכס עבירה על פי הדינים החלים על יבוא ויצוא טובין, ייאשם בה גם מי שייפה כוחו לפעול בשמו, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט את כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות חוק זה.

30. הוראות שמורות

הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חיקוקים אחרים ולא לגרוע מהן.

31. אגרה שנתית

הרצה לפעול כסוכן-מכס או כפקיד-רשוי בכל שנה שלאחר השנה שבה נרשם או אושר, ישלם בחודש ינואר של אותה שנה אגרה שנתית כפי שנקבעה; לא שילם את האגרה בחודש ינואר, לא יהיה רשאי לפעול כאמור כל עוד לא שילם כפל האגרה השנתית.

32. תקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובין השאר -

- (1) סדרי ניהול רשומות ופנקסים על ידי סוכני-מכס;
- (2) הבחינות, סדריהן ומועדיהן;
- (3) המועדים להגשת בקשות רישום בפנקס והמועדים לרישומם של סוכני-מכס חדשים;
- (4) אגרות שיש לשלמן לפי חוק זה;
- (5) אופן המינוי והאישור של פקיד-רשוי;
- (6) אישור חצריו של סוכן-מכס;

(7) מתן כרטיסי-זיהוי, נשיאתם, הצגתם וביטולם;

(8) מתן תעודות-רישום, הצגתן וביטולן;

(9) המצאת הודעות או מסמכים לפי חוק זה.

33. הוראות מעבר

(א) המחזיק ערב תחילתו של חוק זה ברשיון בר-תוקף שניתן לפי פקודת סוכני בתי המכס, יירשם בפנקס הרישום, ורואים אותו כאילו נרשם על פי סעיף 10 ביום תחילתו של חוק זה, ואת הרשיון שבידו רואים כתעודת-רישום שהוצאה לפי חוק זה.
(ב) מי שהיה פקיד-רשוי ערב תחילתו של חוק זה יאושר מינויו ורואים אותו כאילו אושר לפי סעיף 16, ביום תחילתו של חוק זה, אלא שאם היה פקיד-רשוי כאמור פחות מארבע שנים מתוך שש שנים שקדמו לתחילתו של חוק זה, יהא חייב לעמוד תוך שנתיים בבחינות לפקיד-רשוי לפי חוק זה.
(ג) תאגיד שנרשם כאמור בסעיף-קטן (א), ימחוק המנהל את רישומו כתום ששה חדשים מיום פירסום חוק זה אם לא נתקיימו בו כל תנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק זה.

34. ביטול

פקודת סוכני בתי המכס - בטלה.

35. תחילה

תחילתו של החוק היא ביום כ"ז בטבת התשכ"ה (1 בינואר 1965).

לוי אשכול

פנחס ספיר

ראש

הממשלה

שר האוצר

שניאור זלמן

שזר

נשיא

המדינה

[1] [ח"כ 440](#), התשכ"ה (1.1.1965), עמ' 16.

תיקונים: ח"כ 1533, התשנ"ה (19.7.1995), עמ' 356 (ת"ט בס"ח התשנ"ו, עמ' 385). תחילתם של סעיפים 4(א)(3), 4(א)(5) ו-17(א)(1) לחוק כפי שתוקנו בתיקון התשנ"ה - שנה מיום תחילתו של התיקון, ובלבד שהוראותיהם לא יחולו

לגבי מי שהחל את התמחותו כסוכן מכס או כפקיד רשוי לפני יום תחילתו של התיקון. מי שערב תחילתו של התיקון פעל

כדין כמשלח בינלאומי יראוהו כאילו נרשם לפי החוק כפי שתוקן בתיקון התשנ"ה;

ס"ח 1823, התשס"ב (15.1.2002), עמ' 97;

ס"ח 2020, התשס"ה (8.8.2005), עמ' 745.

[2] בתיקון התשס"ה בוטל פרק זה במלואו.

//